

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1000

Vragen van de leden **Verhagen** en **Van Ardenne-van der Hoeven** (beiden CDA) aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over een «abortusboot» voor de kusten van Afrika, Azië en Latijns-Amerika. (Ingezonden 10 maart 1999)

1
Willen Nederlandse feministen en medici een «abortusboot» laten uitvaren naar de kusten van Azië, Afrika en Latijns-Amerika om buiten de territoriale wateren vrouwen te helpen die ongewenst zwanger zijn?

2
Is het bericht waar dat u niet onwelwillend staat tegenover subsidiëring van dit abortusbootproject en u de initiatiefnemers uitnodigt een projectvoorstel in te dienen?¹

3
Bent u niet van mening dat dergelijke projecten juist het draagvlak voor family-planning en het gebruik van anti-conceptiemiddelen in de betreffende landen aantasten?

4
Zo neen, kunt u dit dan nader motiveren?

5
Denkt u niet dat dit soort activiteiten die juist beogen de nationale wetgeving te ontlopen contraproductief kunnen werken op de bereidheid van politici in de

betreffende landen om mee te werken aan family-planningsprojecten?

6
Meent u niet dat door de financiering van dit soort projecten de Nederlandse bijdrage (4% van de OS-begroting) ten behoeve van reproductieve gezondheidszorg en family-planning in een kwaad daglicht komt te staan waardoor landen minder genegen zullen zijn met Nederland samen te werken?

7
Hoe verhoudt eventuele subsidiëring van dit soort projecten zich tot de door u voorgestane «ownership», «partnership» en grotere betrokkenheid van de regering van de ontvangende landen bij de ontwikkeling van projecten en programma's?

8
Waarom acht u het onwenselijk dat Memisa een ziekenhuis runt in een ontwikkelingsland en staat u wèl sympathiek tegenover het runnen van een varende abortuskliniek door Nederlandse artsen?

9
Welke projecten die beogen de nationale wetgeving in ontwikkelingslanden te ontlopen gaat u in de toekomst nog meer financieren?

10
Hoe zou de Nederlandse regering reageren op de financiering door

derde landen van een abortusboot voor de kust van Nederland die beoogt de Nederlandse wetgeving terzake te ontlopen?

¹ NRC Handelsblad, 5 en 8 maart jl.

Antwoord

Antwoord van minister **Herfkens** (Ontwikkelingssamenwerking). (Ontvangen 22 maart 1999)

1
Ja. Dr. Rebecca Gomperts, abortusarts te Amsterdam, heeft in overleg met enkele vrouwenorganisaties een dergelijk initiatief gelanceerd.

2
Desgevraagd heb ik gerefereerd aan de conferentie «Cairo + 5» die pas in Den Haag had plaatsgevonden. Vele sprekers wezen bij die gelegenheid op het feit dat Nederland de laagste abortuscijfers ter wereld kent. Ondertussen sterven in de Derde Wereld jaarlijks vele vrouwen onnodig aan de gevolgen van onoordeelkundig uitgevoerde abortussen. Ik concludeerde derhalve dat het idee van de initiatiefneemster ten minste een concreet antwoord op een concreet en schrijnend probleem behelst, maar evenzeer een aantal haken en ogen kent, o.m. op het terrein van het internationale zeerecht en v.w.b. kosteneffectiviteit. Ik heb de initiatiefnemers dan ook niet uitgenodigd een projectvoorstel in te dienen; wel heb ik laten weten

een eventueel voorstel serieus te zullen bekijken.

3

Dat is de vraag. Geen vrouw ter wereld opteert voor abortus als anti-conceptiemiddel. De in de vraag genoemde kontekst en de beschikbaarheid van anti-conceptiemiddelen is inderdaad cruciaal, teneinde abortus zoveel mogelijk te voorkomen. Daarmee is evenwel het concrete probleem waaraan ik in mijn antwoord op vraag 2 refereerde niet opgelost.

4

Zie 3.

5

Dat is afhankelijk van de nadere invulling van het initiatief. Overigens is gebrek aan faciliteiten voor veilige abortus niet altijd het gevolg van nationale wetgeving.

6

Nederland voert een beleid van goede voorlichting en ruime beschikbaarheid van voorbehoedsmiddelen gekoppeld aan het bepleiten van het niet strafbaar stellen van abortus. De ervaring leert dat een dergelijk beleid leidt tot een hoog gebruik van voorbehoedsmiddelen en een laag abortuscijfer. Hoewel ik mij bewust ben van het feit dat de export van Nederlandse visies naar andere culturen een ingewikkelde materie is, ben ik ook van mening dat de resultaten van dit beleid vanuit meerdere gezichtspunten dermate gunstig zijn – zoals onderkend door meerdere sprekers (o.m. mevrouw Clinton en mevrouw Sadik, president van UNFPA) tijdens hogergenoemde Haagse conferentie – dat de kennis erover op ruime schaal beschikbaar moet zijn. De nadere uitwerking is afhankelijk van de mogelijkheden, die per land kunnen verschillen.

7

Ownership en partnership zijn inderdaad uitgangspunten van mijn beleid. Net zoals het mijn uitgangspunt is bij te dragen aan vrouwenrechten die deel uitmaken van internationaal aanvaarde mensenrechten. Vastgesteld kan worden dat die honderdduizenden vrouwen die nu op onveilige wijze abortus ondergaan een duidelijk draagvlak vormen in de ontvangende landen voor het zoeken naar oplossingen voor dit probleem.

8

Met de uitspraak dat ik het onwenselijk achtte dat Memisa een ziekenhuis runt heb ik willen zeggen dat het verstrekken van voor ieder toegankelijke basisgezondheidszorg, inclusief reproductieve gezondheidszorg, in principe een verantwoordelijkheid van de overheid is. Dat geldt ook voor ontwikkelingslanden, maar zolang die deze taak nog niet op eigen kracht kunnen realiseren blijft om humanitaire redenen tijdelijk hulp nodig. De gedachte achter de varende abortuskliniek kan per definitie niet zijn het op structurele basis verstrekken van zorg maar is eveneens humanitair van aard. Tevens is hier sprake van het element van bewustmaking.

9

Ik ondersteun geen activiteiten die in strijd zijn met de wetgeving van het ontvangende land. Wel is het mogelijk om groepen te steunen die actie voeren om wijzigingen in wetgeving tot stand te brengen, bijvoorbeeld activiteiten om vrouwenbesnijdenis te verbieden. De Kamer heeft een dergelijk beleid aangemoedigd, bijvoorbeeld via de zogeheten motie Aarts c.s., die leidde tot het instellen van een budget ter ondersteuning van organisaties die zich verzetten tegen dictatuur.

10

Als een dergelijke situatie zich ooit zou voordoen zal de regering deze vraag gaarne beantwoorden aan de hand van de zich concreet voordoende feiten.